

Te Peretitenira'a *No Porinetia farani*

PIHA PUTURA'A PARAU 'API

Mahana toru 02 nō Tetepa 2020

Te mau Fa'aotira'a a te 'Āpo'ora'a a te mau Fa'aterehau

Tarifa 'o te hâponoraa rata

'Ua haamana te 'Apooraahau 'i te faaotiraa 'a te 'Apooraa faatere nō te 18 'o atete nei nō ni'a 'i te mau tarifa hâponoraa rata 'a te Fare Rata. 'aore a'enei te mau tarifa 'i ha'uti rii noa a'e mai ,, 'ua mau noa na te tarifa, nō te mau vihi, raro mai 'i te 20g 'i te 80 toatan noa atu te maraaraa 'o te mau tarifa utaraa. Nâ te reira tumu 'i fifi ai te 'afata 'o te 'amaa hâponoraa rata 'e te nō te taupupûraaa taa'ê ato'a ho'i 'o te 'imiraa faufaa 'i te Fenua nei : nō te ateatearaa fenua 'e te fifi ('ôpereraa rata 'i ni'a 'i te 'âanoraa fenua mai ia Eropa), 'e te teiaharaa 'o te 'imiraa faufaa (mâtete rii na'ina'i roa, tu'ati 'ore 'o te 'ohipa 'e te 'âanoraa 'o te rata 'e tae mai nei, 'e te tata'uraa faito 'ore 'e te mau taiete tivira nō te ara mai, 'e hâpono vitiviti a'e), te mau tarifa teitei no te utaraa nâ te reva 'e nâ te moana, 'E 'i teie mahana te faa'ohiparaa nâ mua roa 'i te rata uira, 'e te tahi atu mau rave'a 'âpî nō te mau 'aituiraa parau nâ roto 'i te 'ihianoaa 'âpî.

Te mau fâ 'i faaâuhia 'e te Fare Rata 'e te Fenua, 'o te haamaraaraa ia te mau tarifa 'i ni'a 'i te faito 'e 20% i te matahiti nō te pu'etau 2020-2022, 'o te faa'ohipahia 'i te 1 'o tenuare 'o te mau matahiti ato'a, teie râ 'e nō teie ma'i pee covid-19, 'i tupu mai mâti 2020, 'e te mau tafifiraa 'o'i te pae 'o te 'imiraa faufaa 'a te mau taiete 'o te fenua nei, 'ua haamâmâhia mai te maraaraa 'i te faito 12,5% nō 2020 10 toata ia te maraaraa. Te tarifa nō te rata 20g mai te 80 'e nao'a 'e 90 toata nō teie matahiti, 110 toata 'i 2021 'e 130 toata 'i 2022.

'Ia 'itehia mai, 'i farani, te titauhia te mau 'aufauraa hô'ê taima 'i te matahiti. 'i farani te tarifa 'o te mau hâponoraa rata 20g mai te 138,4 toata 'i tenuare 2020 'e maraa 'i te faito 152,7 toata 'i tenuare 2021. Nâ reira ho'i 'i Taratoni 'o tei tau 'i tâ na mautarifa 'i te 1 'o mê 2020 mai te 180 toata 'e maraa 'i te faito 210 toata 'i mê 2022, 'o te hô'ê maraaraa 'e 50%.

Tauturu moni nō te tereraa 'ohipa 'a te taatiraa Initiative Polynésie française

Rahuhia 'i 2017 'e taatiraa 'o tei tupu rahi 'i Farani 'e 'i Taratoni, 'e taatiraa teie 'o te faarava'i 'i te rave'a tauturu 'i te faatupuraa, 'i te faahoturaa 'e te haamahutaraa taite 'i Porinetia nei, mai te rave'a tauturu 'a te ADIE, te SOFIDEP, CAGEST 'e te CCISM anei.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

Te 'ohipa nei teie taatiraa 'i ni'a 'ia Porinetia taato'a nô te faaitoito 'i te faatupuraa ti'araa 'ohipa nâ roto 'i te horo'araa tarahu moni nô te 'âpee 'i te feiâ amo 'ôpuaraa nâ roto 'i te pa'epa'eraa metua 'e te 'apeeraa, tâ moni 'ore, 'ia râtou 'i roto 'i tâ ratou tutavaraa totiare.

'I 2019, 'ua faarii mai te taatiraa 'e 323 aniraa nô tâ râtou 'opuaraa, 'e 40 aniraa tei fâriihia 'e 'ua tuuhia 'e 54,5 mirioni toata 'e 'ua ti'a mai 'e 92 tihepuraa taata. Nâ roto 'i te manuia 'o teie rave'a 'e nô te faaû 'i te taupupû 'o te 'imiraa faufaa 'i teie tau, 'ua fârii te 'Apooraahau 'e tauturu 'i teie tatiraa nâ roto 'i te faataaraa 19,5 mirioni toata nô tâ na tereraa 'ohipa.

Tauturu moni nô te faatupuraa 'ohipa 'a te SOFIDEP nô te mau horo'araa moni tarahu tauturu 'i te haamahutaraa taiete

Mai te 'omuaraa 'o te taupupû 'o te 'imiraa faufaa, 'ua pa'epae mai te SOFIDEP 'i te mau taiete 'o te fenua nei nâ roto 'i te horo'a tarahuraa 'i te moni nô te haamahuta faahou 'i te 'imiraa 'a te mau taiete (PRE). 'E tarahu moni faataahia nâ te mau taiete 'i roto 'i te fifi faatupuhia 'e te hepohepo 'o te 'imiraa faufaa.

Mai te 'omuaraa 'o te taupupû 'o te 'imiraa faufaa, 'ua haamâmâhia mai te faito moni taime 'o te moni tarahu 'e 'ua vai 'i te tai'o 0,75%. Mai te 'ava'e mâtî 2020, 'e 94 tarahu tei horo'ahia 'e te SOFIDEP nô te tai'o moni ra 'e 626,6 mirioni toata.

Nô te neheneheraa teie arata'iraa 'e tupu tamau, 'ua haamana te 'Apooraahau 'i te hô'ê tauturu 'i ni'a 'i te faito 'e 477 mirioni toata nâ te SOFIDEP.

Faaanoraa 'i te tuhaa toro'a 'e fana'o 'i te tauturu DIESE 'e DESETI

Nô te haamaita'i 'i te mau rave'a haamata faahouraa 'i te 'ohipa 'imiraa faufaa, 'e piti rave'a tei faataahia nô te mua fifi taa'ê faati'ahia mai 'e te ture Fenua : DIESE (rave'a taa'ê nô te pâruru 'i te ti'araa 'ohipa) 'e te DESTI rave'a nô te faaora 'i te ti'araa 'ohipa).

Te DIESE faataahia nô te pa'epa'e 'i te mau taiete 'ohipa 'o tei faaiti mai 'i tâ na 'ohipa nâ roto 'i te tauturu moni nô te faaho'i 'i te moni nô tâ na pau nô te 'aufau noa 'i te feiâ rave 'ohipa, te reira 'e tae roa 'i te haamata faahouraa tâ na 'ohipa tamau. Te DESETI faataahia nô te faaho'i 'i te pau 'o te moni 'a te feiâ rave 'ohipa 'o tei faataimehia 'i te 'ohipa nô te fifi faatupuhia 'e te ma'i pee.

Te faaotiraa mana 'i ravehia 'e te 'Apooraahai 'i te 20 'o mê 2020 'o tei tâ'oti'ati'a 'i te faa'ohiparaa 'o nau turu 'e piti nei mâ te haapâpû 'i te pu'etau taa'ê mai te 21 'o mê tae atu 'i te 302 'o novema 2020 'e te faaitiraa mai 'i tauâ rave'a ra nô te tahi rii mau 'âmaa 'imiraa te faariiraa râtere, te utaraa nâ te reva, nâ te moana te mau taxi 'e te utaraa râtere, te mau hoohoraa 'i roto 'i te mau hotera, te mau hoohoraa 'i te tahua manureva 'o Tahiti Faa, te mau fare tâmaaraa, te poe pârau, te hooraa pirû 'e te rima'î.

'Ua haapâpû teie faaotiraa 'i te mau arata'iraa numera 'o te tauturu 'e horo'ahia nâ te mau rima 'ohipa 'o tei faahepohia 'ia faaea taupoto 'i te 'ohipa 'e 'ua fana'o râtou 'e 90 000 toata 'e nâ roto atu 'i te DESETI 'i te faito 'e 50 000 toata. 'I te 18 'o tiunu 'ua rave te 'Apooraahau 'i te faaotiraa mana 'e faaô ato'a mai ra 'i te fare teata 'i roto 'i teie tapura.

'Ia au 'i te tereraa nei 'o te vairaa 'o te êa 'e te mau faaotiraa 'i ravehia 'e te mau mana nô te tahi atu huru toro'a, 'ua faaotihia 'e tuu ato'a mai 'i ni'a 'i teie tapura 'e ti'a 'ia tauturuhia ;

te lau fare arearearaa, te fare inuraa, te mau fare ta'urua 'e ta'ere, te feiâ faanaho 'aru'i ta'urua etv... te mau fare faa'eta'etaraa tino te mau fare taurumi anei...

Toparaa tarifa 'o te mau fenua tarahu 'a te Hau nô te mau 'ôpuaraa 'e ô 'i roto 'i te faahoturaa taraire 'o te numera uira

Nô te pa'epa'e 'e te haafaufaraa 'i te 'imiraa faufaa tano, tapurahia 'ei rave'a faahoturaa taraire, nô reira te mau tôro'a 'i te pae 'o te 'imiraa faufaa numera uira, rave'a pâpû nô te faahotu 'i te mau taamotu, 'ua faaoti te 'Apooraahau 'e rave 'i te faaotiraa mana nô te tau'i 'i te tarifa 'o te mau fenua tarahu 'a te Hau.

Tae mai 'i teie mahana te mau fenua horo'a tarahuhia nei 'e te Fenua nô te mau 'imiraa faufaa 'aore râ nô te mau tapihaaraa tei te faito 'e 3% 'o te faufaa 'o tauâ fenua ra.

'Ia mana mai teie faaotiraa, te tarahu 'o teie mau fenua 'e fârii mai 'i te mau 'ôpuaraa 'e ô 'i roto 'i te faahoturaa taraire mai te 'ihi natura, te 'aua natura ora, te haafaufaa faahouraa 'i te mau tao'a faaru'e 'e te mau toro'a 'e tu'ati atu 'i te mau 'ihianohaa, mai te rorouira, te niuniu parauparau, te mau rave'a haapuroro parau 'ua haamauhia ia 'i te faito 1% 'o te faufaa mau 'o te fenua.

Nâ roto 'i eie faatoparaa tarifa tarahu fenua 'e nehenehe ai 'e faaitoito 'i te feiâ 'ôpua 'e faati'a 'i te 'imiraa taraire 'e tei ia Porinetia atu ra ia te pâhonoraa 'i te hinaaro mâ te 'ore 'e faahepohepo 'i te 'avei'a 'e ravehia 'e te u'i hou.

Pupûraa mahana faafaearaa nô te feiâ rave 'ohipa 'a te Hau

Nâ te ture farani nô te 9 'o mê 2014 'e fârii ra 'i te taata 'ohipa 'ia horo'a 'i tâ na mau mahana faafaearaa nô te hô'ê hoa rave 'ohipa, 'ia fârii ato'a râ te fatu taiete, 'ia hôro'a 'o ia 'i te mahana faaearaa 'ohipa nô te hô'ê 'o râtou 'i roto 'i te taiete, 'e nô te hâpa'o 'i tâ na iho tamarii raro mai 'i te 20 matahiti 'i roto 'i te ma'i, 'e huma anei 'aore râ 'e 'ati pêpê 'e titauhia 'ei taata tauturu.

'Ua haaâveâvehia teie ture 'i roto 'i te mau toro'a 'a te mau tuhaa fenua farani nô roto 'e piti faauerua mana nô mê 2015 'e horo'a ra 'i te mahana faa'eraa 'ohipa nô te hô'ê rave 'ohipa, nô te hâpa'o 'i te hô'ê 'o tô na 'utuâfare 'i roto 'i te fifi teimaha. 'E horo'a 'ite 'orehia 'e te naho'a 'e 'aore 'e faaho'iraa. Tei te taata horo'a te faaotiraa nô te rahiraa mahana 'o tâ na 'e horo'a nô te hoa 'ohipa, 'e te tâmau noa ia te hoa nei 'i te fâna'o 'i tâ na moni 'ava'e.

'I Porinetia nei, 'aita te feiâ 'ohipa 'a te hau 'e fana'o nei 'i teie rave'a nô te hâpa'o 'i te hô'ê 'o te 'utuâfare 'i roto 'i te 'ati teimaha, maoti noa tâ na pu'etau faafaearaa 'e 'ia pau tâna mahana faaearaa 'ua fifi roa ia 'o ia. Nô te reira, 'i te 11 atete, 'ua faatae te Apoora teitei 'o te 'ohipa 'a te hau 'i Porinetia, 'i te hô'ê mana'o fârii nô teie 'ôpuaraa parau.

'Opuaraa ture Fenua nô te parau faaâu haapiiraa toro'a 'i roto 'i te mau piha 'e te mau pû 'ohipa a te hau 'i Porinetia

'Ua haamana te 'Apooraahau 'i te hô'ê ture Fenua nô te faatupu 'i te haapiiraa 'i roto 'i te mau piha 'e te mau pû 'a te hau 'i Porinetia farani.

'O te haapiiraa te rave'a pâpû nô te faananeeraa toro'a 'e ravehia nei 'i roto 'i te mau taiete tivira. Nâ teie rave'a 'e nehenehe ai 'i te u'i 'âpî 'e 'apee noa 'i te faananeeraa toro'a mâ te fana'o noa 'i tâ na moni 'ava'e 'i roto 'i te hô'ê taiete, teie râ, tae mai 'i teie mahana, 'aita te mau piha 'e te mau pû a te hau 'e nehenehe 'e faafâna'o 'i teie rave'a.

Tura'i 'i te faananeeraa toro'a nâ te u'i 'âpî 'o te titauroa ato'a ia 'a te faatereraa 'ohipa 'a te hau 'i Porinetia nei, mai te ravehia nei 'e te mau taiete tivira. 'Ua faaotihia 'ia faaô 'i teie rave'a haapiiraa 'i roto 'i te vâhi 'ohoparaa 'a te hau 'i Porinetia nei. Te mau rave'a mana 'o te haapâpûhia mai 'e te faaueraa mana 'a te 'Apooraa 'a Porinetia farani.

'Ua faaâuhia nô te mau « haapii toro'a » 'i roto 'i te mau piha a te hau tihepu tumuhia 'i raro a'e 'i te mana huiraatira, 'ei haapii toro'a. Nâ te 'Apooraa rahi 'e haapâpû mai 'i te roaraa 'o te pu'etau tihepura. 'Ua haamana mai te 'Apooraa teitei 'o te 'ohipa 'a te hau 'i teie 'ôpuaraa ture 'i roto 'i tâ na rururaa 'i te 11 'o 'atete nei.

Vauvauraa 'i te parau faaô 'a Mâtuita 'i te UNESCO 'i mua 'i te Tomite 'a farani tî'aau nei 'i te faufaa faaherehere 'a farani 'ei faufaa nâ tô te ao nei

'I te 15 'o tetepa, 'e tere atu te hô'ê tômite 'o te fenua nei arata'ihia 'e te faaterehau 'o te ta'ere 'e te peretiteni 'o te 'âmuitahiraa 'oire 'o Mâtuita (CODIM), 'i Pari nô te hohora 'i mua 'i te 'apooraa 'a te mau 'aivânaa 'i te pae 'o te faufaa natura 'e ta'ere, 'ia au 'i te rênî 'ohipa 'a te UNESCO, 'o tei piihia te 2 'o te taahiraa nô te maita'i 'o Mâtuita mâ.

Nô te piti 'o te taahiraa 'ua fârii mai te CNBFPM, te 3 'o te taahiraa nô te faati'a ia, 'e te huiraatira iho, te tarena tî'aau faaoti roa atu ai teie tuhaa 'ohipa nô te tuu atu 'i mua 'i te tômite 'a te UNESCO, 'i muri mai râ 'i te faaotiraa 'a te Peretiteni 'o Hau Repupirita 'e te mau 'aivânaa 'e rave rau. 'E tupu te reira tuhaa 'i te area 18 'e 24 'ava'e.

Haafaufaaraa 'i te toe'a mâa faaru'e nâ roto 'i te mâtini tâpê

Tae mai 'i teie mahana, te faaru'e noa nei te feiâ rave 'ohipa 'a te hau 'i tâ râtou toe'a mâa avatea 'i roto 'i te fârii pehu utahia atu 'i Paihoro faaru'e atu ai.

'I roto 'i te mana'o 'e faaîti mai 'e te haafaufaaraa 'i tei mâa faaru'e, 'e te faaîtiraa mai 'i te pehu 'i roto 'i te farii 'û rehu, 'ua mana'o te Faatereraa 'o te arutaimareva 'e tâtata 'i te faa'ohipa 'i te mâtini tâpê 'i roto 'i te mau pû 'ohipa 'a te hau.

Nâ tei mâtini 'e tâpê 'i tauâ mâa nei 'i te taime poto roa, 'e 24 hora 'ua riro mai 'ei faruna haamaita'i repo faa'apu. Te tarifa 'o teie mâtini tei te area 100 000 'e 200 000 toata, tei te rarahi 'o te mâtini hinaarohia.

'Ua haamata 'êna te mau hotera 'i te faa'ohipa 'i teie mau mâtini, nâ reira te Pû 'a te u'i 'âpî 'i Papeete 'e te hâmaniraa farune 'i Pa'ihoro iho. 'E mea faufaa ato'a 'i te hau 'ia riro 'ei haapiiraa.

Haapûrororaa parau faaâra 'i roto 'i te 'afata teata 'i te rave'a 'utuâfare fârii

'Te 'utuâfare faarii 'e râve'a 'ite-auhia nâ roto 'i te ture Fenua nô te 6 'atopa 2009, 'ia fâna'o te ruhiruhiâ, te huma 'e te tamarii 'i raro a'e 'i te pâruru 'a ture, 'ia fâriihia 'i roto 'i te hô'ê 'utuâfare fetii. 'O râtou te 'utuâfare fârii, titauchia 'ei parau faati'a 'a te tômite hi'opo'a 'i

muri a'e 'i te faito tōtiare 'e manava ravehia 'i ni'a 'ia na, 'e te feiâ to'a 'e ora ra 'i reira. 'I teie mahana, 'e 30 fare faarii nei 'i te taata paari, 'e 82 'e faarii ei 'i te tamarii.

'Ua topa rii mai teie tai'o 'ūtuāfare faarii, 'e 'aita ato'a 'e aniraa faa'āpī 'i te mau aniraa. 'E 42 noa aniraa tei hi'opo'ahia. Nā teie 'e parau mai ra, nō te faarahi atu 'i te mau 'utuāfare faarii, 'e titauhia 'i te fenua 'ia pa'epa'e 'i teie rave'a. nō reira 'e 'ohipa 'amui te DSFE 'e te ARASS nō te faatiani 'i te mau 'ūtuāfare fārii 'ia 'ite mai te huiraa'atira 'i tei tutavaraa 'ite 'orehia 'e te pae rahi 'o te huiraa'atira.

'Ua faaineinehia 'e piti hoho'a faatiani nō te 'afata teata, hō'ē nō ni'a 'i te huru fārii'raa 'i te mau ruhiruhiā 'e te mau huma. Te tahi nō te mau tamarii.

'E haapūrorohia teie nau hoho'a tāviri 'i ni'a 'ia TNTV 'e Porinetia tahi 'i te mau mahana ato'a mai te 1 tae atu 'i te 31 'o atopa, te fā 'e tihepu mai 'i te mau 'ūtuāfare faarii 'e hinaaro 'e faaō mai 'i roto 'i teie faanahoraa nō te maita'i 'o te tātoto'araa. 'e haapūroro ato'ahia 'i roto 'i te mau rēni uira totiare mai ia Facebook 'e Youtube.

'E fana'o te mau 'ūtuāfare faarii 105 000 toata (nō te hō'ē tamarii 'aore rā 1 taata) 'e 150 000 toata nō te faarii hō'ē taata huma. 'E titauhia 'ia fana'o a'e te 'utuāfare fārii 'i te hō'ē pu'etau haapii'raa 'i te roaraa 112 hora, 'e te faarava'iraa haapii 15 hora. Te ti'aturi nei te faatereraahau 'e maraa mai te tai'o 'ūtuāfare faarii 'i 2021.

Faaati'a 'e faatereraa 'i te tōmite hi'opo'a 'i te mau aniraa tamarii faa'amu

'Ua rave te 'Apooraahau 'i te faaotiraa mana 'e faa'āpī ra 'i te mau ti'a 'e te tereraa 'ohipa 'a te tōmite 'e hōro'a nei 'i te parau faati'a nō te mau faaamuraa tamarii. 'E mau faaotiraa nō te faarava'i 'e te pānururaa 'i te tere aumāite 'o teie mana, 'e 'ia aurarohia te mau parau huna 'e te ti'amāraa 'o te tereraa 'ohipa 'e fatuhia 'e mau mero 'o teie tōmite.

Te faarava'iraa 'o teie : Te tai'o mero tōmite, 'o te mā'itiraa, te rēni tapumārōraa 'ia pāpū te parau huna faahepohia 'i te mau mero, te haamauraa 'i te mau 'ōti'a 'ohipa 'a te peretiteni tōmite, 'e te mono peretiteni, 'o te pupūhia 'i roto 'i te faatere piha 'ohipa totiare 'e te faao 'ihi 'o te turu totiare 'a te tamarii 'o te pū 'ohipa tōtiare, 'e reo faarava'i tō te peretiteni 'ia 'aifaito te mā'itiraa. Te faaheporaa, 'ia putuputu te tōmite hō'ē a'e taimē 'i te mau maha 'ava'e, nō te haapāpū te mau hi'opo'araa tamau 'o te mau aniraa, nō te pānuru 'i mua 'i te mau hororaa hua 'i te mau arata'iraa 'o te monoraa 'ohipa 'o te mana metua, 'o te vai pae rahi noa nō te 'ape 'i te mana 'o te parau faati'a. 'Ia ho'i mai te parau tuutuu 'e iva 'aore rā 'āhuru mā piti 'ava'e 'i muri a'e 'i te tai'o mahana 'o te tuuraa parau aniraa, nā teie area taimē poto 'e nehenehe ai 'e 'ape 'i te mau faaotiraa rū ato'a nō te hō'ē 'opuaraa metua faaamu, 'e te haapāpūraa 'i te tere au maite 'o te mau hi'opo'araa 'i roto 'i te hō'ē pu'etau poto.

Nō te haapāpū 'i te māmarama 'o te mau faaotiraa 'a te tomitē, 'e tupu te tai'oraa parau haaputu 'i te mau hope'a matahiti ato'a, nā te reira rave'a 'e pāpū ai te ora maita'i 'o te tamarii, 'i roto 'i te 'opuaraa fetii 'e tuuhia mai 'e te taata faaamu, 'e rave'a faufaa rahi teie 'e nehenehe ai 'e fāna'o 'i te parau faati'a. 'I 2018, 'ua fārii te tomitē 'e 6 aniraa faaamu tamarii.

Moni tauturu nō te tereraa 'ohipa 'a te mau fare haapii'raa 'a te Hau

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

'Ua fârii te 'Apooraahau 'e faataa 'i te tauturu moni nâ te mau fare haapiiraa 'a te Ha : nâ te tuarua 'o Arue 'e 423 680 toata nō te tamau 'i te oe. Te haapiiraa Tipaerui 'e 2 837 988 toata nō te rorouira.

Moni tauturu nâ te CSSU 'e te USSP

'Ua fârii te 'Apooraahau 'e hōro'a 8 970 000 toata nâ te CSSU (amuitahiraa tu'aro haapiiraa teitei 'a Porinetia) nō te tereraa 'ohipa 'a te 'amuitahiraa nō 2020, te faanahoraa 'i te 30raa 'o te tata'uraa horo atea 'a te mau haapiiraa 'i Porinetia nei, 'e te 'ohipa « haapiiraa moana ».

Te CSSU fânauhia 'i 1989 nō te faaitoito 'e te faahoturaa 'i te haama'ona 'i te haapiiraa piri tuatahi, tuatahi, tuarua 'e tuatoru 'e haapiiraa toro'a, faatupu 'i te mau fâreireira tu'aro 'a te mau taatiraa pero. Te faanaho nei 'i te reira 'i te mau hope'a matahiti ato'a. nō teie matahiti 'ua topa te aniraa tauturu moni nō te mau faa'oreraa tata'uraa faatupuhia 'e te covid-19 'i te 'ōmuaraa 'o 2020.'Ua faataa ato'a te 'Apooraahau 13 025 000 toata nâ te 'amuitahiraa 'o te tu'aro haapiiraa (USSP) nō te faanahoraa rau 'i te pae 'o te tu'aro nō 2020. Fanauhia te USSP 'i 1962, 'e tâ na fâ 'o te taatiraa ia 'i te mau taatiraa tu'aro a te haapiiraa tuarua 'a te hau 'e tâ te tivira 'i roto 'i te pu'e hora haapiiraa faahepohia. Nâ roto 'i te mau faa'oreraa faatupuhia 'e te Covid-19 'i te 'omuaraa 'o 2020 'ua topa mai tâ na aniraa tauturu.

Tauturu moni nō te tereraa 'ohipa 'a te mau taatiraa u'i 'âpî

'Ua hi'opo'a te 'Apooraahau 13 aniraa tauturu nō te tereraa 'ohipa 'a te taatiraa u'i 'âpî, tei ni'a 'i te tei'o 'e 9 711 000 toata, 'o teie te 'ôpereraa :

Tauturu nō te tereraa 'ohipa (10 aniraa) horo'ahia nâ :

- 820 000 toata nâ te taatiraa Puna Reo nō Piha'ena ;
- 1 219 000 toata nâ te taatiraa Scout Polynésien ;
- 300 000 toata nâ Polynélivre ;
- 930 000 toata taatiraa Tumuhiva ;
- 930 000 toata nâ te taatiraa MEJ Marquises ;
- 717 000 toata taatiraa AFOCAL ;
- 820 000 toata taatiraa Enfance et Jeunesse ;
- 800 000 toata nâ te MFREO Taharuu Pajara ;
- 500 000 toata nâ Uporu nō Mahina ;
- 500 000 toata nâ Taure'a Light.

3 Tauturu nō te tereraa 'ohipa taa'ê

- Taatiraa tu'aro Tefana Football 550 000 toata ;
- Taatiraa petits Princes de Aimeo nō te Painapo Taure'a 950 000 toata ;
- Taatiraa Tama Aarii nō te CLSH Solidaire 675 000 toata.

Te vairaa 'o te haapiiraa Aires Marines Educatives a Porinetia farani

Te rave'a faaterehia 'e te taatiraa Aires Marines Educative (AME) 'e rave'a faaôraa 'i te mau tamarii haapii, 'o te hô'ê faito, hô'ê fare haaîraa 'aua haati 'i te hô'ê 'ôpuaraa tî'aau 'i te tai roto.

Haamatahia mai teie 'ohipa 'i 2013 ra 'i Mâtuita 'i fare haapii 'o Vaitahu 'i Tahuata, 'e arata'iraa faanaho pâpûhia 'e Faatereraahau 'o te haapiiraa 'o tei faatupu 'i te taipe AME haamanahia 'e te hô'ê tômite pairati 'a te Faatereraahau, haamanahia 'e te 'Apooraahau 'i tetepa 2016. Mai reira, nâ te Faatereraa 'o te mau haapiiraa (DGEE) 'i hâpa'o noa mai, 'e nâ na 'e faahotu 'i teie AME 'i roto 'i te tâato'araa 'o te mau taamotu.

Aveave rii mai nei 'i ni'a 'i te taato'araa 'o te mau taamotu, 'ua tae roa ato'a tô na taipe 'i Farani 'e 'i roto 'i te tahi atu mau fenua farani nâ te ara moana. 'E rave'a haapii pâpû, 'e ti'a 'ia puta roa 'i roto 'i te u'i 'âpî nô te aupuru 'i te natura ora 'e te haapiiraa 'i te tî'aau 'i te 'aua 'o te ûau hotu natura nô te haapaari 'i te faa'oroma'i 'i tauraa tau. Nô te tauraa tô na roo nâ farani 'e te mau fenua nâ te ara moana, 'ua pâ'eta'eta mai te 'o ia, 'e nehenehe atu ai teie haapiiraa 'e faaâveave atu nâ te ara 'e 'i Oteaia nei.

Te tapura mana 'o te mau fare haapiiraa faataipehia « Air Marine Educative » nô te matahiti 2020-2021, 'e 'o tei faahitihia.

Te taipe AME 2020 pupûhia nô te mau haapiiraa 'i raro nei :

- Tuatahi Raiarii - Tane - Tautira ;
- Tuatahi Papetoai - Moorea ;
- Tuarua Mataura - Tubuai ;
- Haapiiraa faaapu Opunohu - Moorea.

'Ua fatu 'ê mai na râtou 'i te AME tuhaa 5 'e faa'âpîraa noa teie.

Tahua 1 : 2012-2013-2014

- Tuatahi 'o Hane - Ua Huka ;
- Tuatahi 'o Hakahetau - Ua Pou.

Tahua 2 : 2016-2017

- Tuatahi 'o Raroia ;
- Tuatahi 2+2=4 – Punaauia –Tahiti ;
- Tuatahi Fareroi - Mahina –Tahiti ;
- Fare haapiiraa Tamaru arii 'o Taravao –Tahiti ;
- Te fare haapiiraa tuatahi 'o Hakahau - Ua Pou ;
- Tuatahi Patoa, Taiohae - Nuku Hiva.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

Tahua 3 : 2017-2018

- Tuatahi Ahototeina, Teahupoo - Tahiti ;
- Tuatahi Mairipehe, Mataiea - Tahiti ;
- Te fare haapiiraa Nuutafaratea, Mataiea - Tahiti ;
- Tamahou Apea, Papara - Tahiti ;
- Tuatahi Manava Tavahiroa - Anaa ;
- Tuatahi Te hihi o te maramarama de Puohine - Taputapuatea - Raiatea ;
- Te pû haapiiraa tamahou 'o Fare - Huahine.

Tahua 4: 2018-2019

- Tuatahi Teavaro - Moorea ;
- Tuatahi 'o Rotoava - Fakarava ;
- te fare haapiiraa Teina - Mâhû - Tubuai ;
- Tuarua 'o Punaauia - Tahiti ;
- Tuarua 'o Hakahau - Ua Pou ;
- Tuarua haapiiraa tōro'a Ihi-Tea no Vavau – Bora Bora.

-0-0-0-0-0-